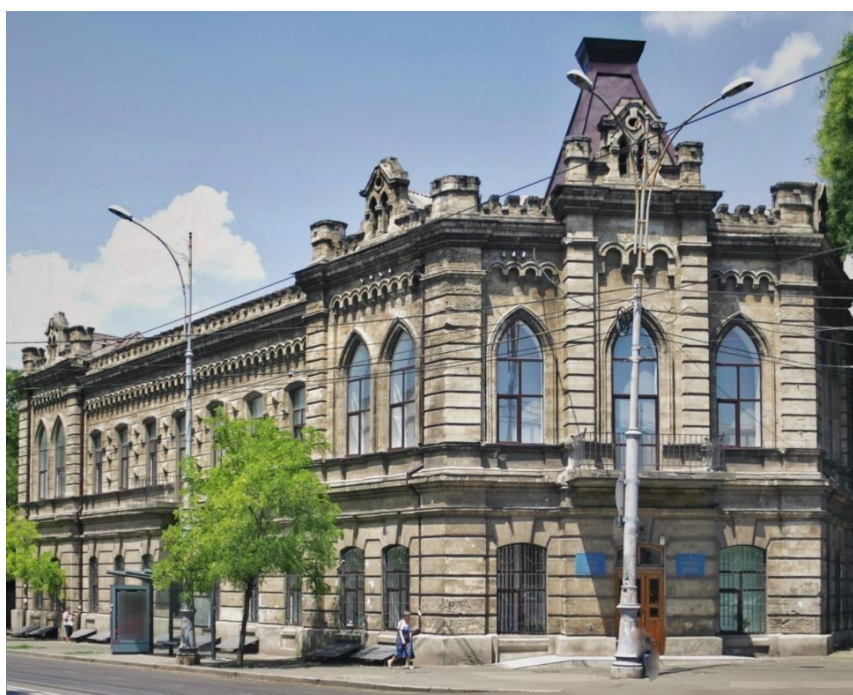

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

БІБЛІОТЕКА

**«БІБЛІОТЕКА У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ПРОСТОРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
(до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського)»**

**Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної
конференції**

**17 листопада 2022 року
м. Одеса**

Одеса – 2023

УДК 021:027.7(477.74)(043.2)

Упорядники: кандидат мистецтвознавства, директор бібліотеки О. П. Спаськова, зав. відділом бібліотеки І. В. Панченко, бібліограф 2-ї категорії О. А. Максим.

**Схвалено рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № 5 від 24.11.2022р.)**

Бібліотека у сучасному інформаційному просторі: проблеми та перспективи (до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського) : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної конференції (17 листопада 2022 р., м. Одеса) / упоряд. О. П. Спаськова, І. В. Панченко, О. А. Максим. – Одеса : Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2023. – 175 с.

Автори тез несуть особисту відповідальність за достовірність поданих матеріалів та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

почати їх впровадження, що прогностично призведе до суттєвого притоку користувачів та підвищення рівня бібліотечної діяльності.

5. Результати опитування дозволили скласти соціально-демографічний портрет віддаленого користувача, спираючись на який бібліотеки зможуть ефективніше спланувати процес оптимізації системи дистантного обслуговування.

Оксана Анатоліївна Максим

бібліограф 2-ої категорії

бібліотеки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса

ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВА СФЕРА ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО БІБЛІОТЕКАРЯ

***Ключові слова:** наукова комунікація, онлайн-комунікація бібліотекаря, віртуальне спілкування, сучасні засоби наукової комунікації, електронне листування, ділове спілкування.*

В умовах карантинних обмежень та в період військового стану питання онлайн-комунікації стало актуальним та є нагальним до вивчення.

У стінах бібліотеки Університету Ушинського вже проводились лекція для співробітників «Сучасна онлайн-комунікація бібліотекаря (ділове листування)» та курси підвищення кваліфікації для науковців «Сучасна онлайн-комунікація співробітників закладів вищої освіти (культура віртуального спілкування)».

Комунікація – це взаємодія між людьми за допомогою вербального або невербального спілкування, є обміном інформацією. Потреба в спілкуванні – це одна з основних потреб людини. У процесі спілкування встановлюється та здійснюється контакт між людьми, який проходить складну взаємодію, що спрямована на обмін думками й поглядами.

Умовами здійснення процесу комунікації є наявність : відправника та одержувача, повідомлення, каналу комунікації та зворотного зв'язку. Між комунікантом та реципієнтом встановлюється канал комунікації, без якого неможливий зв'язок. Це зустрічі, конференції,

лекції, воркшопи, презентації, листування, оголошення, що відбуваються у стінах бібліотеки Університету Ушинського.

Наукова онлайн-комунікація у нашій бібліотеці відбувається у формі брошур, методичних рекомендацій, збірників, покажчиків, презентацій, інструкцій, довідників, буклетів. А безпосереднє наукове спілкування – зустрічі, лекції, наукові конференції, виставки, круглі столи, особисті бесіди тощо.

Розглянемо основні форми комунікації щодо бібліотечної роботи :

1. між організацією та зовнішнім середовищем;
2. міжрівневі комунікації в організації;
3. між підрозділами та відділами;
4. між керівником та робочою групою;
5. особисті комунікації;
6. неформальні комунікації.

Комунікаційну діяльність бібліотека здійснює на міжособистісному, груповому і масовому рівні вступаючи в мікро-, міді- й макрокомунікацію. Розглядаючи бібліотеку як суб'єкт комунікації, наголошуємо, що бібліотеки досить істотно відрізняються один від одного. Передусім, вони різні за своїм статусом, ролі в суспільстві, величині фонду, розташуванню в соціально-культурному просторі, стосункам в соціумі, виконанню сутнісних і прикладних функцій, що склалися. Проте найістотнішу відмінність бібліотекам надає її зовнішня комунікація зі своїми користувачами, зі своїм найближчим соціальним оточенням, опікунами, спонсорами, друзями бібліотеки, владними структурами.

Запорукою ефективної ділової комунікації у нашому колективі є дотримання норм спілкування та етикету.

Незважаючи на величезні можливості ресурсу Інтернету, бібліотеки залишаються основним сховищем, а також стабільним та надійним комунікаційним каналом наукових знань.

Головне завдання, що стоїть перед бібліотеками в контексті розвитку комунікацій, полягає в забезпеченні доступності достовірної і якісної інформації і наукових знань.

Ключем до досягнення зазначеного завдання є використання сучасних засобів наукових комунікацій : сайтів, баз даних, електронних публікацій, електронних бібліотек, електронних колекцій.

Мета їх, окрім забезпечення збереження інформації, полягає в наданні відкритого доступу до повнотекстових ресурсів широкому колу користувачів.

В наш час без засобів віртуальної комунікації не може обійтись ні одна людина. У діловій онлайн-комунікації бібліотекарі насамперед тримають зв'язок між собою, зі студентами, викладачами та колегами електронним листуванням за допомоги електронної пошти. Вона вважається досить зручним способом швидкого та ефективного спілкування.

Електронна пошта особливо з правильним підписом, де вказані деталі професійної приналежності – це один з доказів та підтверджень статусу й авторитету.

Бібліотекар - це комунікатор, мета якого в роботі - встановити та підтримати контакт.

Зараз бібліотека - це соціальний інститут, який створює можливості для членів суспільства задовольняти свої інформаційні потреби через сукупність документів, накопичених у фондах, також це науковий, культурний центр.

Сучасна бібліотека повинна мати безліч зв'язків з громадськістю, соціальних партнерів, створювати свій неповторний імідж, розробляти новий формат спілкування з читачами.

Бібліотека - важливе ядро в науково-освітньому житті закладу вищої освіти. Проблема полягає в недостатньому попиті на використання послуг бібліотеки. Цьому заважає відсутність знань про її діяльність і неправильний образ бібліотеки. Тому усередині ЗВО проводяться різноманітні заходи для студентів, викладачів і співробітників.

Бібліотека - це те місце, де відбувається комунікація між людьми в часі й просторі. Це майданчик для спілкування, для налагодження контактів, для обміну знаннями між людьми. Бібліотека зберігає знання, накопичені століттями, і будь-яка людина за бажання має можливість скористатися цими знаннями.

Отже, однією з найважливіших функцій бібліотеки є соціальна комунікація. Для виконання цієї функції сучасна бібліотека прибігає до соціального партнерства, піару, налагоджує зв'язки з громадськістю тощо.

Поводячись в соціальному просторі як соціально-комунікативний інститут і суб'єкт комунікації, сучасна бібліотека залишатиметься необхідною і затребуваною.

Ми створюємо гідний імідж та маємо чому навчати та навчитись серед колег у наш нелегкий час.

Література

1. Експертна думка: Етикет спілкування в Інтернеті.

URL : <https://www.youtube.com/watch?v=R7kkgLAfJ-Y>

2. Етика спілкування. Проблеми віртуальної реальності. Етика сьогодні : Актуально про етику та мораль. URL : <http://www.etica.in.ua/etika-spilkuvannya-problemi-virtual-noyi-real-nosti/>
3. Загнітко, А. П. Українське ділове мовлення фахового і нефахового спілкування. Донецьк : БАО, 2010. 480 с.
4. Культура віртуального спілкування: метод.-бібліогр. матеріали / уклад. Є. Кулик та ін. Київ : ДЗ. Державна б-ка України для юнацтва, 2010. 65 с.
5. Культура віртуального спілкування: методичні поради. Хмельницький : ХОУНБ ім. М. Островського, 2014. 28 с.

Наталія Петрівна Марченко,
кандидат історичних наук,
старша наукова співробітниця,
Інституту біографічних досліджень
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
м. Київ

«ДОРΟΣЛІ» ЖИТТЄПИСИ ДИТЯЧИХ ПИСЬМЕННИКІВ І ПОДВІЙНА АДРЕСАЦІЯ ВИДАНЬ ДЛЯ ДІТЕЙ У БІБЛІОТЕЧНІЙ РОБОТІ З ДОРΟΣЛИМ ЧИТАЧЕМ

***Ключові слова:** література для дітей і юнацтва, промоція дитячої книги, бібліотечні форми і методи роботи з читачем.*

Видання для дітей і юнацтва традиційно присутні в публічних і наукових бібліотеках педагогічних вишів. Але їхня подвійна адресація лише зрідка свідомо використовується бібліотечними працівниками у роботі з дорослим читачем. Так само залишається поза увагою величезний потенціал життєписів і напрацювання в різних сферах культури й не лише письменників, які пишуть для дітей.

Натомість, книжка для дітей (навіть коли йдеться про книжку-картинку для малюків чи книжку-іграшку) такою ж мірою звернена до дорослого читача, як і до дитини. Починаючи з маркетингових міркувань (покупцем дитячої книжки зазвичай є дорослий і саме він найчастіше робить вибір) і закінчуючи глибиною символіки та «іночитання» (згадайте, як за радянського часу «дитячі» тексти давали змогу дорослим висловити